

TRICHOGRAMMA EVANESCENS

Higalang Insekto Batok sa
Corn Borer

- Pito ka adlaw gikan sa pagbutang sa gidugang nga tricho cards, susison na ang usab ang mga itlog sa corn borer. Kung 10 porsyento na lamang ang wa mi-itom nga itlog sa corn borer, mahimong pasagdan na lamang kini tungod kay luwas na ang kamaisan sa kadaut sa corn borer.

Kini giandam ug giapud-apud sa:

DEPARTMENT OF AGRICULTURE
Regional Agriculture and Fishery Information Section
Caraga Region
Capitol Site, Butuan City
Tel. No. (085) 342-4092
Fax No. (085) 341-2114

Sa pakig-alayon sa:

Regional Crop Protection Center
(DA-RCPC),
Trento, Agusan del Sur

Alang sa dugang impormasyon ug unsaon pag-avail sa libreng tricho cards bisitaha lamang ang buhatan sa Regional Crop Protection Center (RCPC), Trento, Agusan del Sur.

 www.caraga.da.gov.ph

 da13caragainfo@gmail.com

 Department of Agriculture - Caraga

Pangsumpo sa Corn Borer sa Maisan

Ang mais kanunay nga atakihon sa mga insekto nga modaut sa nagkadaiyang parte niini.

Usa sa mga insekto mao ang corn borer. Kini mao ang numero unong dangan sa mais nga kung pasagdan lang, modaut sa tibuok umahan.

Tungod niini, walay hunong pagtuon ang gihimo sa mga tigduki-duki (researcher) aron masumpo kini nga dili na mogamit ug kemikal, ug nakaplagan ang usa ka higalang insekto nga makatabang pagsumpo sa corn borer ug kini mao ang *Trichogramma evanescens*.

Ang *Trichogramma evanescens*, usa ka gamay nga higalang insekto nga nahisakop sa Hymenoptera sa pamilya Trichogrammatidae.

Ang itlog niini 0.3 milimetro ang gidak-on ug 0.6 hangtud 2.0 milimetro kung hingpit nang magulang (adult).

Ang *trichogramma* mosumpo sa corn borer pinaagi sa pag-itlog niini diha mismo sa itlog sa corn borer (egg parasitoid). Dili na dayon mapusa sa pagkaulod ang itlog sa corn borer tungod kay gigamit sa *Trichogramma* ang itlog sa corn borer sa pagpakabuhi, ug sulod sa 6-7 ka adlaw mahimo na usab kini nga *Trichogramma*.

Pamaagi sa Paggamit sa *Trichogramma*

Ang *Trichogramma* sayon ug dali gamiton tungod kay ibitay ra man ang tricho card sa maisan ug ang *Trichogramma* na man ang mangita sa itlog sa corn borer.

- Traynta (30) ka adlaw gikan sa pagturok sa mais, susihon kon adunay 4-5 ka pundok nga itlog sa corn borer kada 100 ka punoan sa mais. Kung adunay makita, butangan dayon sa tricho cards – 100 cards matag ektarya.
- Ibitay ang cards sa ika-upat nga dahon sa mais gikan sa udlot niini. Kinahanglan nga ang pinilo nga parte sa card nga adunay itlog sa *trichogramma*, ipaatubang sa punoan sa mais. Bantayan usab nga mapilo gayud ang gibutangan sa itlog kay kini madaut kung maulan. Panalipod usab kini aron ang itlog sa *trichogramma* dili mabulad diretso sa adlaw.

- Maayong ibutang ang card sa buntag nga dili na kaayo hamog o tun-og (kutob alas 9:00 sa buntag).
- Ang distanya sa pagbutang sa matag card mag-agad sa mosunod:
 - Kung 100 ka cards ang ibutang sa usa ka ektarya – ibitay ang matag card sa distansiya nga 10x10 metros.
 - Kung 75 ka cards – ang distansiya 11x13 metros ,samtang,:
 - Kung 50 cards, ibitay kini sa 15x13 metros nga distansiya sa matag card.

- Paglabay sa pito ka adlaw, susihon pag-usab kung aduna pa bay itlog sa corn borer. Ang pagsuta himoon pinaagi sa pagpangita sa itlog sa corn borer. Kung ang itlog itom na, nagpasabot nga anaa na ang *trichogramma* sulod sa itlog sa corn borer. Apan kung puti pa kini, nagpasabot nga wala pa naitlogan sa *trichogramma* ug buhi pa ang corn borer.
- Kung 30% lang ang itlog sa corn borer ang naitlogan sa *trichogramma* (parasitized), angayan nga dugangan pa ang tricho cards sa pagbutang 50-75 cards matag ektarya.